

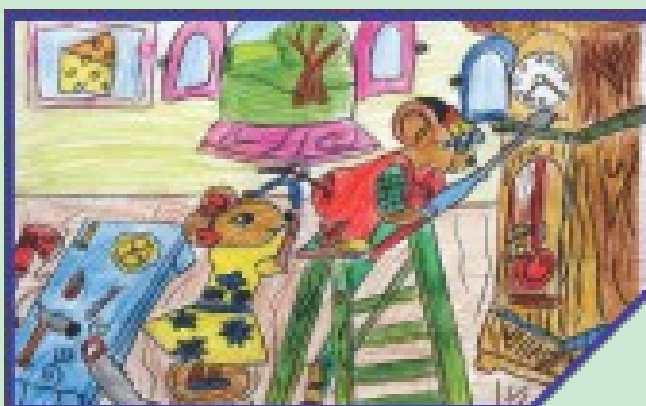
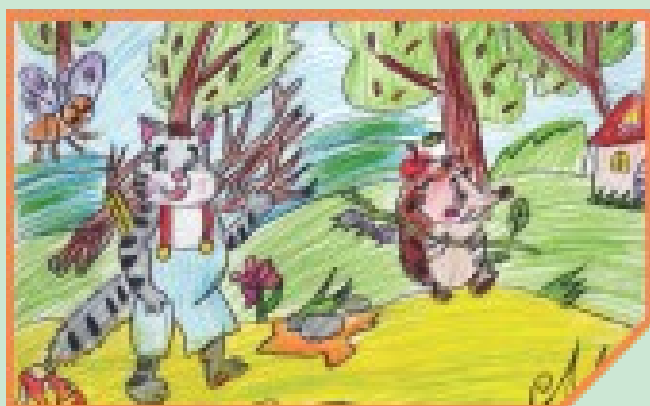
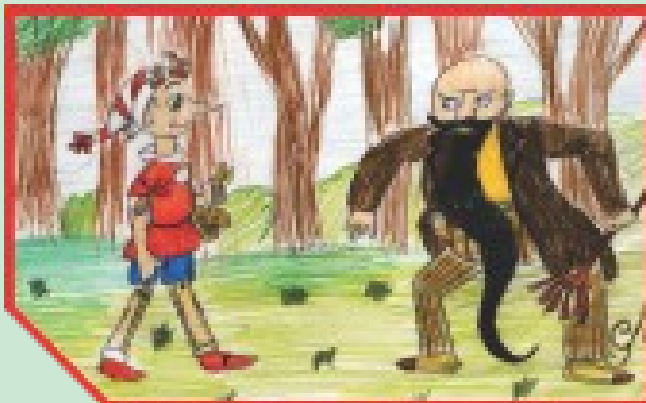
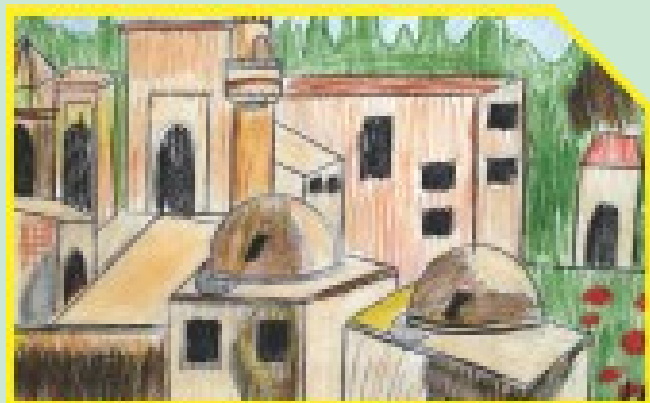
GÖY QURŞAĞI

UŞAQ JURNALI
2(50) mart-aprel 2015

MƏNİM
RƏNG
DÜNYAM

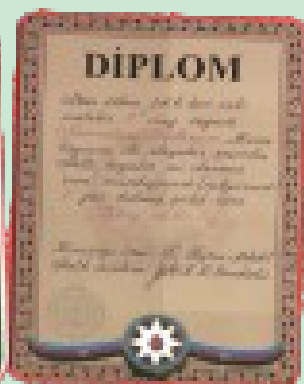
MƏMMƏDOVA
GÜLSƏNƏM

2003-cüildə Bakı şəhərində anadan olmuşam. Bakı şəhəri Nəsimi rayonu 5 sayılı tam orta məktəbin 6b sinifində oxuyuram. Uşaqlıqdan şeir oxumağı və rəsm çəkməyi çox xoşlamışam. Dəfələrlə məktəbimizdə keçirilən müxtəlif şeir və rəsm müsabiqələrinin qalibi olmuşam. Çəkdiyim rəsmlərdə ən çox öz fantaziyalarımı canlandırıram.

Yaxşı şəkil çəkmək üçün təbiətin qoynunda daha çox oluram. Dənizə baxmağı, payızda meşədə gəzəndə ayaqlarımın altında qurumuş yarpaqların xışıltısını eşitməyi, qışda ləngər vura-vura uçuşan qar dənəciklərini, yazda ağacların çiçəkləməsini, yayda səhər tezdən günəşin şüalarının Xəzərin sularında bərq vurmasını seyr etməyi çox sevirəm. Yəqin elə buna görə, mən gördüklərimi ağ vərəqdə canlandırmağı xoşlayıram. Bütün bunlarla yanaşı çalışıram dərslərimi yaxşı oxuyum və məktəbin ictimai işlərində iştirak edirəm. Mən belə düşünürəm ki, bütün fənləri oxumaq lazımdır. Çünki bütün fənlər bir-biri ilə əlaqəlidir.

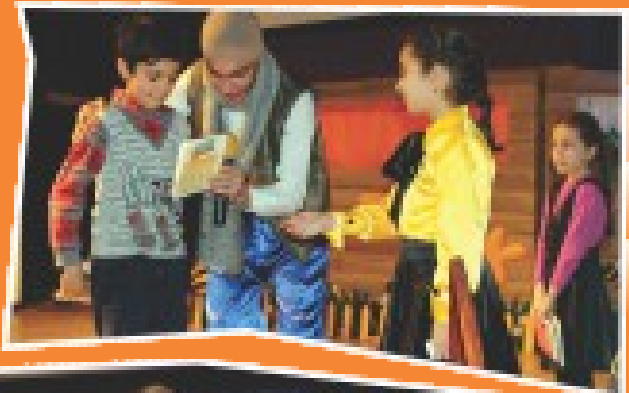

Bir həftə boyu kitab sevinci

Ay dostlar, baxmayın ki, hürümçəyəm, amma adətim üzrə, hər yerdə varam. İnanırsınız, kitablara başım elə qarışıb ki, az qala tor qurmağın incəliklərini də unutmuşam. Məndə günah yoxdur. Belə bir kitab həftəsində hansı hürümçək olsa, tor qurmaq ağına belə gəlməz. Yəni martın 2-də F.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanası və TİKA-nın birgə hazırladığı Türk Uşaq Ədəbiyyatı Həftəsində. Həftənin açılışı R.Behbudov adına Mahni Teatrında oldu. Cürbəcür rəqslər, rəngbərəng geyimlər, nağıl qəhrəmanları, danışan kuklalar, şəkilli kitablar... Hansını deyim? Anadolu Türk liseyinin xor kollektivinin çıxışı, "Pataq" İctimai Birliyinin kukla teatri, Sumqayıt şəhər fars-ingilis dilləri təmayüllü tam orta təhsil internat məktəbinin şagirdlərinin maraqlı ədəbi-bədii kompozisiyası...

Danışmağa sözüüm çoxdur. Amma istəyirəm ki, belə kitab bayramlarında siz də olasınız. Bütün bunları öz gözlərinizlə görə, hədiyyə olaraq "Göy qurşağı" ala bilərsiniz.

Düz 5 gün türk uşaq kitabları dünyasını səhifə-səhifə gəzdim, sətir-sətir dolaşdım. Mənimlə birlikdə 189 və 190 sayılı məktəblərin birinciləri də bu səyahətə çıxdı. Kitabın necə yaranmasını öyrəndik, nağıl otağında nağıl dinlədik, şeir söylədik, əl işlərimizi sərgilədik, rəqs etdik...

Ön maraqlısı isə Türkiyə uşaq yazarı Səma Maraşlının kitablarının imza günü idi. Mən bir fəal hörümçək olaraq ömrümdə ilk dəfə idi ki, başqa ölkədən gəlmiş uşaq yazarı görürdüm. Elə mənim dostlarım – 164 sayılı məktəbin və Bakı Modern məktəbin şagirdləri də. Səma Maraşlının xoş təbəssümü və bir-birindən maraqlı kitabları hələ də yadımdan çıxmır. Bundan da maraqlı kitab yenilikləri ilə dolu həftələr arzusu ilə...

İncəhörüm

BİLİRSƏN, SƏNİ NECƏ SEVİRƏM

ATAMA HƏSR EDİRƏM. O, HƏMİŞƏ MƏNİ “DOVŞAN” DEYƏ ÇAĞIRARDI.

Yatmaq vaxtı idi... Dovşan balası anasının uzun qulaqlarından bərk-bərk yapışıb üzünü onun yanağına sürtdü. Sonra gözlərinin içinə baxdı. Anasının onu dinlədiyinə əmin olmaq istəyirdi:

– Ana, bilirsən, səni nə qədər sevirəm?

– Körpə balam, əlbəttə, bilmirəm. Haradan bilim?

– Mən səni bax, bu boyda seviremmmm! – və bala dovşan pəncələrini gücü gəldikcə yanlara doğru açdı.

Amma ana dovşanın pəncələri daha böyük idi.

– Mənsə səni bax bu boyda.

“Ux, çox böyükdür”, – bala dovşan həyəcanlandı.

– Onda mən səni belə – bax, bu boyda, – deyə o, barmaqlarının ucunda dayanıb, var gücü ilə dartındı.

– Mən də səni – bax belə, – ana dovşan da barmaqlarının ucunda dayanıb dartındı.

“Ay, aman, nə hündürdür, mən də belə edə bilsəydim!”

Birdən bala dovşanın ağına maraqlı bir fikir gəldi. Qabaq pəncələri üstə qalxıb arxa pəncələrini ağacın gövdəsinə dirədi:

– Anacannnnn, mən səni arxa pəncələrimin dırnaqlarının ucuna qədər sevirəm.

Sem Makbratni

– Elə mən də səni sənin arxa pəncələrinin dırnaqlarının ucuna qədər sevirəm, – deyib, ana dovşan pəncələrindən tutub balasını yuxarı qaldırdı.

– Hə onda... Onda... Mən də səni... Bilirsən, necə sevirəm? Bax belə, – bunu deyib, bala dovşan talada hoppandı, diyirləndi.

Ana dovşan gülümsündü:

– Bax, mən də səni belə, – o elə hoppandı ki, qulaqları ağacların budaqlarına dəydi.

“Gör bir necə tullanı. Başı ağaclara dəyir. Mən belə bacarmıram!”

– Ana, səni uzun-uzun, çox uzun – bu tala uzunluqda, ya da bizim yanımızdan çaya qədər sevirəm!

– Mən də səni çaydan da o yana, bax o təpələrin o üzünə qədər...

“Çooooo uzaqdır”, – yuxulu bala dovşan düşündü. Əsnədi. İşə bir bax, ağına daha heç nə gəlmirdi. Birdən yuxarıda, kolluqların arasından boylanayan Ayı və ulduzlarla dolu böyük qapqara səmanı gördü.

– Tapdım... Səmadan uzaq heç nə yoxdur!

– Mən səni səmadakı Aya qədər sevirəm, – dedi və gözlərini yumdu.

– Ay səni, gör bir gedib hara çıxdı, – ana dovşan onu qucağına götürdü, qolları üstə alıb, yarpaq döşənmiş yatağına qoydu. Yanına uzanıb onu sinəsinə sıxdı. Yanağından öpüb, pıçıldadı. – Balam, mən də səni Aya qədər sevirəm... Aya və Aydan yerə qədər...

DÜNYANIN ƏN YAXŞI AYI BALALARI

Sem Makbratni

Biri vardı, biri yox, ana ayı, ata ayı və üç bala ayı vardı – birinci ayı balası, ikinci ayı balası, üçüncü ayı balası. Bala ayıları kim yataqlarına qoysa, ata və ya ana, deyərdi: "Siz dünyanın ən yaxşı balalarısınız". Amma bir dəfə axşam ana ayı onları yatağa uzandırıb, üzlərindən öpüb: "Siz dünyanın ən yaxşı balalarısınız", – deyəndən sonra ayı balaları sual vermək istədilər.

"Sən hardan bilirsən?". Onlar, nəhayət, sualı verdilər:

– Sən hardan bilirsən ki, biz dünyanın ən yaxşı ayı balalarıyıq?

– Bunu mənə sizin atanız deyib, – deyə ana ayı cavab verdi. – Siz doğulan gecə deyib. Sizi ilk dəfə görə kimi belə dedi: "Onlar dünyanın ən gözəl balalarıdır. Onlardan gözəl ayı balası Yer üzündə ola bilməz".

Bu cavab balaların xoşuna gəldi. Onlar bir-birinə qısılib şirin yuxuya getdilər... Amma günlərin bir günü birinci ayı balasının ağına bir fikir gəldi: "Bəlkə, bacı və qardaşı ondan daha gözəldir. Çünki onların sinəsində ağ xal var. Bəlkə, anam ağ xallı ayıları daha çox sevir".

...Və demək olar ki, eyni anda ikinci ayı balasının beyninə başqa bir fikir gəldi: "Bəlkə, atam qardaşlarımı məndən çox sevir?! Axı onlar oğlandır, mən isə qız".

...Bax elə bu vaxt üçüncü ayı balası da kədərli idi: "Mən ən balacayam. O biri ikisi məndən böyükdürlər. Bəlkə, böyük olduqları üçün..."

Həmin gecə hər üç ayı balası ata ayıya eyni sualı verdi:

– Sən ən çox kimi sevirən? Axı hər üçümüz sənə ən sevimli balan ola bilmərik.

– Ola bilərsiniz. Özü də necə... – ata ayı dedi. –

Ola bilərsiniz. Çünki ana ayı bunu deyəndə, mən öz qulaqlarımla eşitmişəm.

Bunu deyib, o, birinci ayı balasını qucağına götürdü. Üzündən öpüb dedi:

– Anan səni görə kimi belə dedi: "Bu, dünyanın ən gözəl birinci ayı balasıdır".

– Axı mənim sinəmdə ağ xal yox idi.

– Ağ xal olmasa da, olar, – atası dedi və onun başını sıgalladı.

– Ata, bəs mən?, – bunu deyən ikinci ayı balası idi.

– Səni də görə kimi, – atası onu qucağına götürdü, – anan dedi: "Bu, dünyanın ən gözəl ikinci ayı balasıdır".

– Axı mən qızam.

– Oğlan, ya qız, bizim üçün heç bir fərqi yoxdur, – deyə ata ayı qızının burnundan öpdü.

Sonra üçüncü bala ayını atıb-tutdu və dedi. – Yaxşı yadımdadır. Anan səni mənə göstərüb dedi: "Bu, dünyanın ən gözəl üçüncü ayı balasıdır".

– Hətta mən ən balaca olsam da...

– Böyük və yaxud balaca olmağından asılı olmayaraq, sən dünyanın ən gözəl üçüncü ayı balasısan. Biz sizin hamınızı hamıdan çox sevirik.

Bu cavab dünyanın ən gözəl ayı balalarının çox xoşuna gəldi. Onlar bir-birinə qısılib mışıl-mışıl yatdılar.

Tərcümə edən
Sevinc Nuruqızı

Əziz "Göy Qurşağı" redaksiyası!

Mətbəxdə çay hazırlayarkən qızım təlaşla içəri girdi və "Ana etdiyim yaxşılıqları tez bir zamanda unutmalyam". "Nə oldu qızım",- deyərkən əslində nə söyləyəcəyini təxmin etdim. Qızım, "Etdiyimiz yaxşılıqları unutmamız lazımdır",- dedi. "Doğrudur, afərin mənim ağıllı qızıma. Yaxşı, sən bunu haradan öyrəndin?" "Göy Qurşağı jurnalında oxudum, ana", - dedi.

"Mənə də göstər, mən də oxumaq istəyirəm", - dedim. Sonra birlikdə otağına gedib jurnala baxdıq. Gördüm ki, bu mövzu "Göy Qurşağı"nın 2010-cu ildə çıxan saylarından birində dərc edilib. Demək, jurnallar təsirini zamanla müəyyən edir. Jurnalların bir gözəl tərəfi də odur ki, geriyyə dönüb köhnə sayıları nəzərdən keçirib, təkrar-təkrar oxumaq imkanın olur. Bu yaz tətildə qızım bütün sayları gözdən keçirdiyi üçün təzə-təzə ağılında qalıb bütün oxuduqları. Əlbəttə, davamlı baxıb, oxuduğu üçün də öyrəndikləri qalıcı hala gəlir. Bir də qızımı jurnal ilə təmasda ikən gizlicə izləmək mənə çox maraqlı gəlir. Bəzən "Birlikdə gülək" səhifəsinə baxıb ürəkdən gülür; bəzən məntiqi sualları üzərində baş sındırır; bəzən də marağını çəkən fərqli bir məlumatla

qarşılaşdığında bizə də oxuyur. Mənim fikrimcə, hər evə heç olmasa ən azı bir uşaq jurnalı girməlidir! Bilmirəm, jurnalların uşaq üçün necə bir yer tutduğunun hələ fərqi olmayın valideynlər varmı? Olduğunu zənn edirəm, çünki uşağının oxumamasından, televiziya, kompüterə çox maraqlı göstərməsindən şikayət edən bir çox insan var. Övladınızı oxumağa həvəsləndirin. Bu xeyirxah işə, onun adına bir uşaq jurnalına abunə olmaqla başlaya bilərsiniz. Məsələn, "Göy Qurşağı"nı oxumayacaq uşaq yoxdur. Yaxşı ki, belə bir maarifləndirici jurnal var və bu jurnalda əməyi keçən bütün insanlara təşəkkür edirəm!

Nuranə Seyidli

QƏLƏMƏMİZ

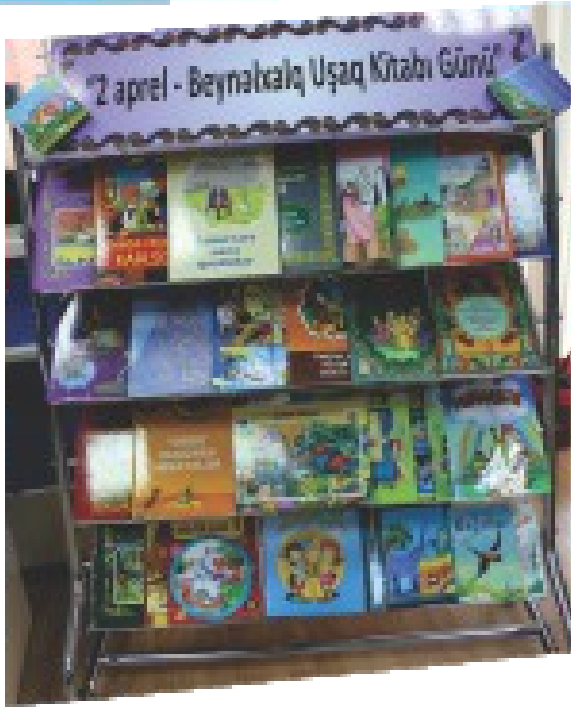
Merhaba, sevgili kardeş ülkenin çocukları. Benim ismim Yağmur, 14 yaşındayım Türkiyede Atatürk lisesinde okuyorum.

Azerbaycana "Türk çocuk edebiyatı haftası" için geldim. Kitap sergilerini incelerken "Göy qurşağı" çocuk dergisini gördüm, çok dikkatimi çekti. Çekildim bir köşeye, başladım okumaya. Azericem çok muhteşem olmasa da, bazı sözler hariç çok şeyi anlayabiliyordum. En çok dikkatimi çeken mantığı geliştiren sorular oldu. Renkli sayfaları, mantık geliştiren soruları, önemli bilgileri ile "Göy qurşağı" beni çok etkiledi. Bu derginin yayımlanmasında emeği geçen bütün çalışanlara teşekkür ederim.

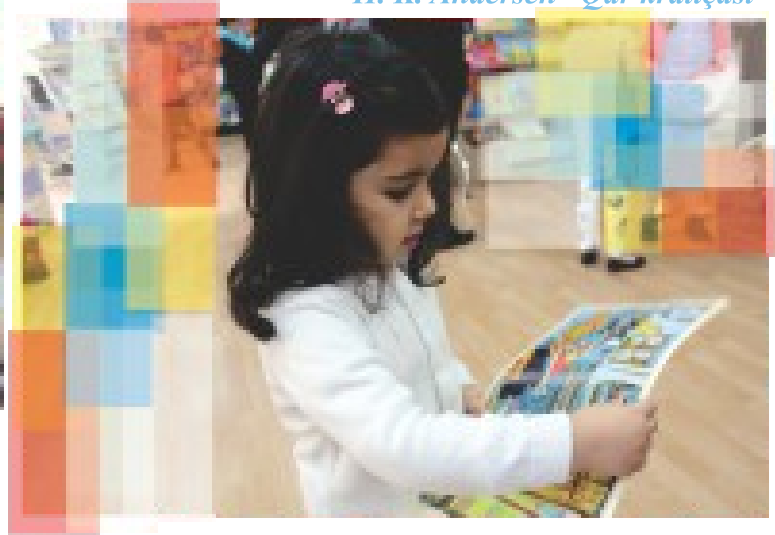

Baharla gələn kitab sevinci

Çiçəkləmiş qızılgül budaqları açıq pəncərədən içəri boylanırdı. Pəncərənin qarşısında iki uşaq kürsüsü var idi. Bu kürsülərdə Kay və Gerda oturub, əl-ələ tutmuşdular. Onlar artıq Qar Kraliçasının soyuq, kimsəsiz və nəhayətsiz qəsrinin əzəmətini qorxunc yuxu kimi unutmuşdular..

H. K. Andersen "Qar kraliçası"

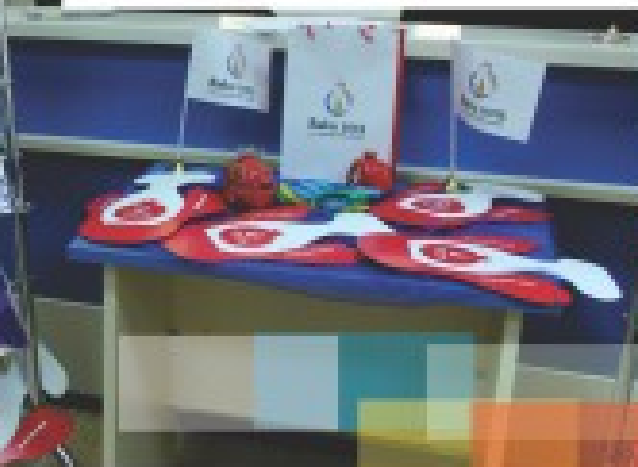
1967-ci ildən üzü bəri mütəmadi olaraq 2 aprel – böyük Danimarka nağılçısı H.K.Andersenin anadan olduğu gün bütün dünyada Beynəlxalq Uşaq Kitabı Günü kimi qeyd olunur.

Eləcə də bizdə. Güzəl və günəşli Azərbaycanımızın F.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanasında bu günə həsr olunmuş "VII Milli Uşaq Kitabı" sərgisi işinə başladı. Sərginin təşkil edilməsində əsas məqsəd uşaqların informasiya tələbatının ödənilməsi ilə əlaqədar onların ölkəmizdə nəşr olunan uşaq ədəbiyyatı ilə tanış etmək, kitaba və mütaliyəyə həvəsi artırmaq, milli dəyərlərimizi yaşatmaqdır.

Tədbirdə Azərbaycan uşaq yazıçılarında Qəşəm İsabəyli, Sevinc Nuruqızı, Reyhan Yusifqızı, Aygün Bünyadzadə və Gülzar İbrahimova iştirak etdi.

Son dövrlərdə nəşr olunmuş uşaq ədəbiyyatı nümunələri 30 başlıq altında sərgiləndi.

Şəffaf dəniz gözəli - *Salpa* *Major*

Bu səltənətin digər qəhrəmanı isə ilk baxışda ustalıqla düzəldilmiş şüşə heykəliyə bənzəyir. Əslində isə çox nadir dəniz heyvanı, onurğasız Salpa Majordur. Bu qeyri-adi canlıya baxanda adama elə gəlir ki, onun bədəni pulcuqlarla örtülüdür. Amma belə deyil. Daxilində onurğasının ağ kölgəsi və qəribə narıncı damcı görünən Salpa Major yupyumsaq, jelevari bir canlıdır. Adətən, düşmənlərin arasında – suyun üst qatlarında üzür və planktonlarla qidalanır. Amma bu cəsarət göstəricisi deyil. Sadəcə, şəffaf bədəni onu gözəgörməz edir və düşmənlərdən qoruyur.

Suda və yağışda şəffaf olanlar səltənəti

Bu səltənətin ilk qəhrəmanı Cütyarpaq Qrey çiçəyidir. Əslində ağappaq olan bu çiçəyin ləçəklərinə yağış damcıları dəyən kimi o şəffaflaşır. Su ilə təmasda olan çiçəyin ləçəklərindəki piqmentasiya (rəng verən maddə) itir və onlar şüşə kimi şəffaf olur. Bu zaman çiçək sehirli dağ bülluru kimi bərq vurur. Bu əsrarəngiz çiçək Yaponiyanın və Çinin rütubətli

meşəlik və dağlıq ərazilərində bitir. Onunla rastlaşanlar böyük yaşıl yarpaqların arasında ağappaq mirvarı kimi sayrısan bu çiçəklərin şəffaflaşmasını seyr etmək üçün onların üzərinə su səpirlər. Amma çox təəssüf ki, bu çiçəyin kökü kəsilmək üzrədir və o Qırmızı kitabın sakininə çevrilib.

Günəşdən gələn pay

Sevinc Nuruqızı

O, yenə pəncərəyə yapışmışdı. Əgər buna pəncərə demək olardısı. Dəmir barmaqlıqlı xırda bir nəfəslik idi. Böyük bir binanın zirzəmisində yaşayan ailənin həyatla yeganə əlaqə vasitəsi olan bir nəfəslik. Bu zirzəmidə onlar artıq beş il idi ki, yaşayırdılar. Kəndləri işğal olunan vaxtdan, hər axşam yatmağa hazırlaşanda eyni söhbət təkrarlanardı:

— Ana, məni səhər tezdən oyadarsan. Yaxşımı?

— Axı niyə?

— Özün bilirsən də...

— Yaxşı, yat. Oyadaram.

Sonra da hər səhər adəti üzrə, yerdə salınmış kiçik döşəkcəsinin üstündən qalxar, xırdaca, yalın ayaqlarını beton döşəməyə ehtiyatla qoyaraq pəncərəyə yaxınlaşardı. Pəncərənin önünə qoyulmuş ayaqları laxlayan stolun üstünə dırmaşar, pəncərəni üstə qalxar, alnını pəncərənin dəmirinə söykəyib gözləyərdi. Kimi gözlədiyini özü də bilməzdi. Çünki buradan baxanda o, ancaq küçədən keçən ayaqları görürdü. Pəncərə küçədən cəmi bir qarış hündürdə idi. Ayaqlar sürətlə irəliləyər, tələsərdilər. Onların bu bir qarış yerdən baxan qızcığazdan heç xəbərləri də olmazdı. Sənəm də, əslində, bu ayaqlara baxmazdı. Onu ayaqqabılar maraqlandırardı. Hündür, alçaq, rəngli, laklı, təzə, köhnə ayaqqabılar. O, hər ayaqqabının görkəminə görə sahibini canlandırardı xəyalında. Hərdən tələsik düşüb qaçar, anasını səsleyərdi:

— Ana, tez ol, gəl bir bax. Gör, necə hündür dabanları var? Onun üstündə necə yeriir, görəsən? Yəqin, arıq qızıdır da? Kök olsa, indi onun dabanı çoxdan qırılmışdı.

Anası da onun xətrinə dəyməz, gələr, amma Sənəmi təəccübləndirən ayaqqabını görə bilməzdi.

— Heyif, getdi. Kaş görəydin. Ana, sənin də nə vaxtsa elə ayaqqabıların olub?

— Olub, qızım. Gəlinlikdə. Hündürdaban, ağ ayaqqabılarım var idi. Amma çox çəkmədi ki, ara qarışdı. İndi daha elə şeyləri heç yatıb yuxumda da görə bilmərəm.

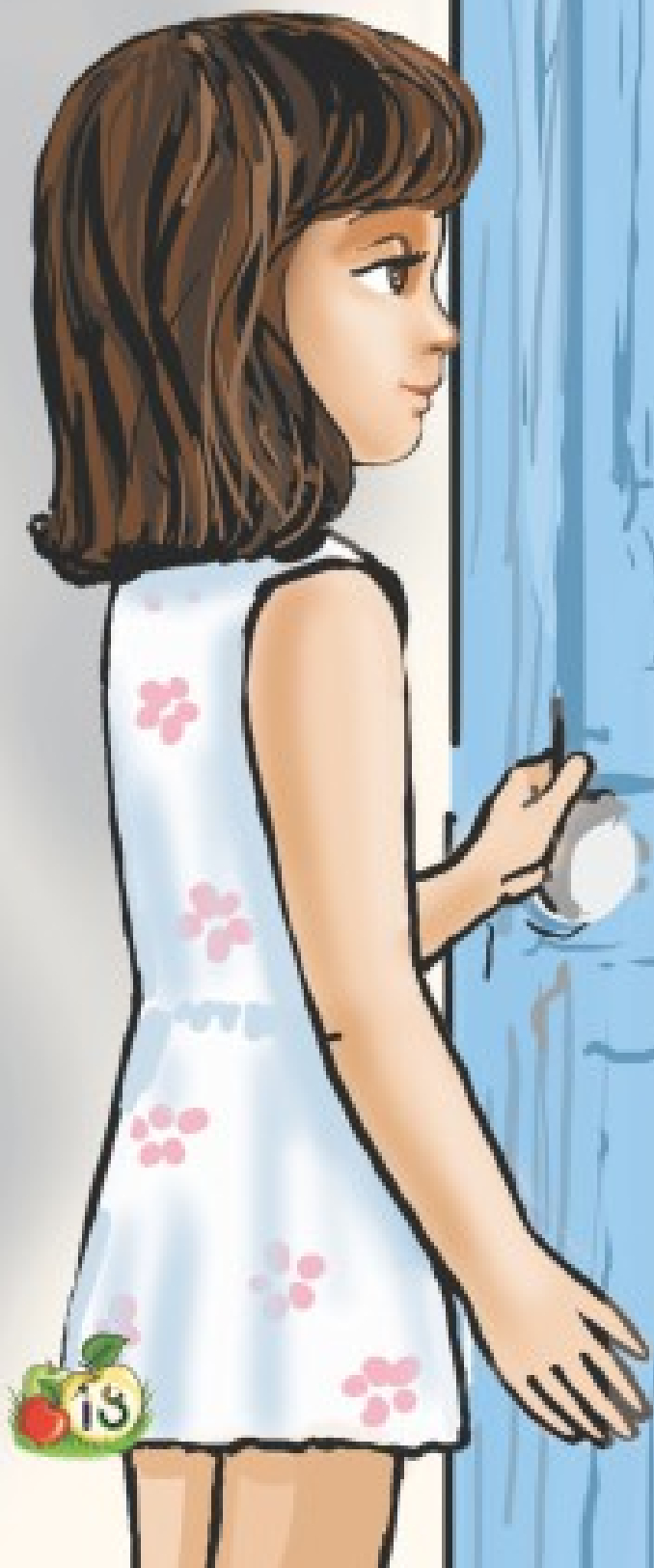
Anasının kədərlənməyi Sənəmin xoşuna gəlməzdi. Tez söhbəti yarımçıq kəsib öz yerinə qayıdar, yenidən burnunu dəmirə söykəyib gözləyərdi. Ta o üstü atlaz bantlı, çəhrayı uşaq ayaqqabıları keçənədək. Onları görəndə qeyri-ixtiyari gülümsəyər, bir qədər də yuxarı dartınardı. Amma nə qədər dartınsa da, onların xoşbəxt sahibini görə bilməzdi. Onu xəyalında canlandırardı. Həmişə də gözünün qarşısına başında eynən ayaqqabısının üstündəki kimi çəhrayı atlaz bantlar, əynində gödək qırçınlı don olan qız gələrdi. Gecələr isə... Gecələr özünü görərdi yuxuda. Həmin çəhrayı ayaqqabılarda. Hər gecə yuxuda sevinərdi Sənəm. Hətta bir neçə dəfə öz gülüşünün səsinə özü ayılmışdı yuxudan... Beləcə, düz ay yarım idi ki, bu təkrarlanırdı. Təkcə şənbə və bazar günlərindən başqa. Onda anasına sual verərdi:

— Ana, bu gün də keçmədi. Bəlkə, xəstələnib, hə? Bəlkə, ayaqqabıları cırılıb?

— Yox, qızım, axı bu gün bazar günüdür. Şənbə və bazar günləri uşaq bağçaları işləmir. Gözləmə. Bu gün keçməyəcək.

Sənəm tez yerə tullanardı. Sonra da anasından yaş əsgə alıb üstünün rəngi getmiş köhnə ayaqqabılarını silər, onları parıldatmağa çalışır-

dı. Amma həmişə də tərtemiz silə bilmədiyindən kədərlənərdi. Bu gün də tezdən oyanmışdı. Asılmışdı pəncərədən. Tez-tez gözlərini ovxalayır: «Gəlib keçən kimi, gedib təzədən yatacağam», — deyirdi. Budur, çəhrayı ayaqqabılar yenidən göründü. Yavaş-yavaş gedirdilər. Sənəm fikirləşdi: «Yəqin, onların yiyəsi də mənim kimi yuxuludur». Birdən Sənəm gözlərinə inanmadı. Ayaqqabıların yanına sapsarı, günəş rəngində bir gəlincik düşdü. Elə həmin anda gəlinciyə doğru iki əl uzandı. Gəlinciyin sahibəsi onu qaldırmağa çalışdı. Sənəm də özündən asılı olmayaraq, xırda, zəif əlini dəmir barmaqlığın arasından uzatmışdı. O, bir anlığa düşünmüşdü ki, bu gəlinciyi ona Günəş atıb. Zirzəmiyə düşə bilməyən Günəş payının əvəzində. Sənəmə də bütün uşaqlar kimi Günəşdən pay düşməliydi axı. O da birdən fikirləşdi ki, bu sapsarı gəlinciyi Günəş özündən qoparıb tullayıb ona. Və əlini uzatdı... Amma əli çatmadı. Gəlincik çəhrayı ayaqqabılı qızın zərif əli ilə yerdən qalxdı və uzaqlaşdı. Sənəm məyus oldu. Ehmalca pəncərədən endi, gəlib yerinə girdi. Yorğanını başına çəkdi. Arada yorğan yavaşca titrəyirdi. Kimsə qapını döydü. Anasının səsi gəldi:

— Sənəm, səni çağırırlar.

Yorğanı başından atdı, üzünü ətəyinə silib qapıya qaçdı. Bu dəfə çəhrayı ayaqqabılar onların qapısında dayanmışdı. Çəhrayı paltarlı, atlas bantlı sarışın qızcığaz əlindəki günəş rəngli gəlinciyi ona doğru uzatmışdı.

Yolun kənarında, otların arasında iki gül bitmişdi. Güllər bütün günü baş-başa verib pıçıldayı, bir-birini sı gallayır, küləyin gücünə birgə sine gərirdilər. Günəş onların ən yaxın dostu idi. Gün çıxanda sevinir, onun istisinə qızınır, özlərini dünyanın ən xoşbəxt məxluqu sayırdılar. Bir gün yoldan keçən bir oğlan özü də bilmədən iri ayaqqabısı ilə güllərdən birini əzdi. O biri gül təlaşla rəfiqəsinin üstünə əyilib şivən qopardı: “Ay oğlan, sən nə etdin?! Belə gözəl məxluqu da əzərlər?” Gül göz yaşları ilə rəfiqəsinə suladı. Sonra yarpaqları ilə onu sıgallayıb qaldırmağa çalışdı, amma bacarmadı. Rəfiqəsi həddən artıq çox əzilmiş, gövdəsi əyilmiş, yarpaqları qatlanıb torpağa yapışmışdı. Budaqda oturub bu mənzərəni seyr edən sərçə başını bulayaraq uçub getdi. Lakin gül təslim olmadı. Rəfiqəsinə xilas etmək üçün səbirlə əlindən gələni etdi. Gecələr yarpaqları ilə onun üstünü örtərək soyuqdan, gündüzlər küləkdən qorudu. Günün istisi əzilmiş gülü qızındırdı, yağış damlları isə suladı. Torpaq ona qüvvət verdi. Hamı rəfiqəsi üçün göz yaş tökən gülün dərdinə şerik oldu. Nəhayət, bir gün səhər xəstə gül yerdən baş qaldırdı, ləçəklərini geniş açaraq günəşə tərəf boylandı. Günəş ona gülümsədi, gül gövdəsini zəif-zəif tərpedərək günəşə öz minnətdarlığını bildirdi. Günəş dedi: “Ey gözəl gül! Düzdür, mən öz şüalarım ilə səni qızındırdım, lakin səni xilas edən mənim istiliyim olmadı, yanındakı o rəfiqənin sənə məhəbbəti oldu”.

İKİ

REYHAN YUSİFQIZI

Park

Artıq iki əsrdən artıqdır ki, dünya uşaqlarının sevimlisinə çevrilən Karlo Kollodinin (Lorensini) "Pinokkionun macəraları. Taxta kuklanın hekayəti" əsəri ilk dəfə Florensiyada 1881-ci il iyulun 7-də "Uşaq qəzeti"ndə dərc olundu. Maraqlıdır ki, o zaman Kollodi əsəri taxta insanın ölümü ilə bitirirdi. Amma bu final balaca oxucuların ürəyincə olmadı... Və müəllif Pinokkionu oğlana çevirməyə və əsəri xoşbəxt sonluqla bitirməyə məcbur oldu.

Pinokkio

İtaliyanın iftixarı olan bu park adı əyləncə məkanı deyil, bir taxta kuklanın şərəfinə salınmış əsrarəngiz nağıl muzeyidir. Toskanodakı Pinokkio parkı 1956-cı ildə "Pinokkionun macəraları. Taxta kuklanın hekayəti" əsərinin müəllifi Karlo Lorensininin anasının doğulduğu Kollodi (Yazıçının təxəllüsü bu kəndin adından götürülüb) kəndinin yaxınlığında yerləşən Peşa şəhərciyində salınıb. Bu unikal parkda əsl sənət möcüzələri yaradılıb. Tikintisində "Karlo Lorensini" fondunun köməyi ilə ən mahir inşaatçılar, memarlar və rəssamlar cəlb olunan park bir möcüzəli məkana çevrilə bilib.

Parkın girişində ziyarətçiləri beş metr hündürlüyü olan Buratino heykəli qarşılayır. Azacıq aralıda isə üzərində nağıl qəhrəmanlarının təsviri olan böyük mozaik panno var. “Oyuncaqlar dünyası”na aparən yol boyu bürünc və poladdan tökülmüş 20 heykəl düzülüb. Onların arasında Pişik Bazilio, Tülkü Alisa, Tısbağa, Malvina və s. nağıl qəhrəmanları var.

Kiçik tunel Pinokkio kəndinə aparır, qonşuluqdakı Möcüzələr Adasında isə qədim Venesiyaya məxsus qızıl pullar – dukatlar gətirən sehrlı ağac var. Daha nələr, nələr... Buratino-Pinokkio muzeyi, “Qırmızı xərçəng” yeməxanası, marionetkalar teatrı və emalatxanası, Qarsioni bağı, Kəpənəklər Evi...

“Sözlər və əşyalar laboratoriyası”nda marionetkaların tarixi haqqında bütün həqiqətləri öyrənmək, sonra isə qeyri-adi buludun (üstündə yastıqlar və xalçalar olan şifon çəkilmiş otaqda) üstündə uçmaq olar. “Kəpənəklər Evi”ndə əlvan rənglərin rəqsini seyr etmək, tropik gözəllərinin qanadlarında Allahın məharətlə saldığı naxışların seyrinə dalmaq, onların sürfədən kəpənəyə çevrilmə mərhələlərini öyrənmək, kəpənək qanadlarının həzin pıçiltısını dinləmək və zövq almaq olar.

Parkın ərazisindəki bir-birindən maraqlı kukla tamaşaları, məzəli kostyumlar geyinmiş animatorların iştirakı ilə qaz-Pinokkio oyunu, dəniz quldurlarının gəmisində qorxulu səyahət və nəhayət... “Qırmızı xərçəng” restoranında pit-sa keyfi.

Pinokkio parkı ilin bütün aylarında pinokkio-sevərlərin üzünə açıqdır.

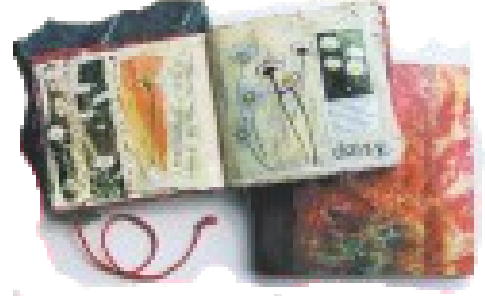

Kitab dünyasının rekordçularını təqdim edirəm. Sən də onları tanı. Bu kitablar qəribə görünüşünə, hazırlandığı materiala, məzmun və oxuma üsuluna görə seçilir. Diqqətlə bax.

Bu kulinariya kitabıdır. Onu oxumamışdan öncə bişirmək lazımdır. İçindəki yeməkləri yox, kitabın özünü. "Well Done" adlı bu kitab xorvat nəşrlərinin əməyinin məhsuludur. Kitabdakı yeməkləri bişirmək istəyənlər əvvəlcə kitabı bişirməlidir. Yalnız bu zaman səhifələrdəki reseptləri oxumaq olar.

QƏRİBƏ KİTABLAR

Frensis Pikering bu kitabı gül ləçəkləridən hazırlayıb. Bu rəssam qadın kitab hazırlamaq üçün həyatında əkdii çiçəklərin ləçəyindən istifadə edir.

Brayan Dettmerin abidə-kitabları da olduqca maraqlı quruluşa malikdir. Atlantadan olan bu müasir rəssam kitabı hazırlayarkən bıçaq, maqqas və cərrah avadanlığından istifadə edir.

Conatan Safran Foyerin kitabı isə deşik-deşikdir. Bu amerikalı yazıçı "Tree of Codes" adlı kitabında əsil hiperyazı üslubu nümayiş etdirir.

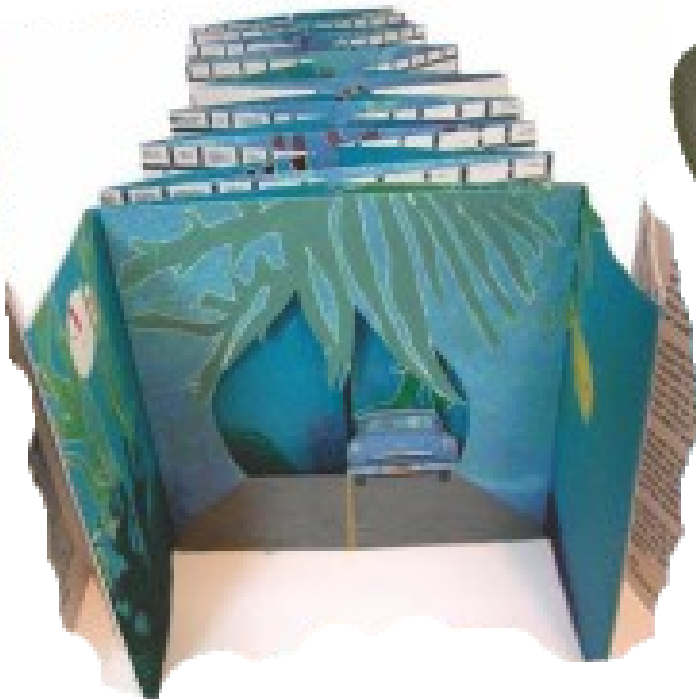
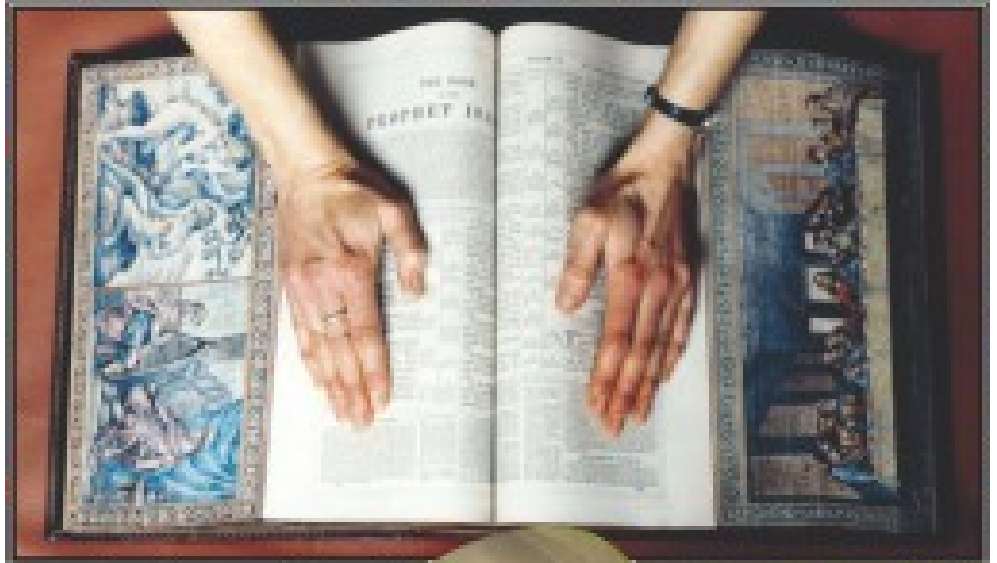
Bu kitab isə gecə lampasıdır. O, nəinki kitab rəfində, elə masanın üstündə də çox gözəl görünür.

Tikeşi İşikuronun kitabları isə işıq saçır. Bu şedevrlər sadə cərəyan ötürücüsündən qidalanır. Bir sözlə, kitab kitab deyil eyy, əməlli-başlı lampadır.

Martin Forstun kitab-şəkilləri olduqca qeyri-adidir. Bu şəkillər yalnız kitab oxunanda və yaxud səhifələri müəyyən bucaq altında açılarda peyda olur, kitab bağlanan kimi isə şəkillər itir.

Tunel-kitab adlanan bu kitab Nyu-Yorkla Nyu-Cersi arasındaki tunelin şərəfinə hazırlanıb.

Bu kitab isə, sadəcə tennis topudur. Ortadan açılır və oxunur.

Timsah GÖZ yaşları...

İlk dəfə isti daşların üstündə uzanıb özünü günə verən timsahları görən yunan səyyahları dəhşətə gəlmiş və bu canlıları “daş qurdu”(“kroko” – daş, “dilo” – qurd) adlandırmışlar.

Timsahlar 250 milyon ildir ki, yaşayırlar. Başqa sözlə, onlar dinozavrların bu günə gəlib çıxmış yeganə nümayəndələridir. Bu gün təbiətdə onlara düşmən olacaq heç bir canlı yoxdur. Onlar özləri isə ideal ölüm məşınıdır.

Timsah o qədər də safürəkli deyil. Ovunu yeyən zaman ağlayan timsah heç də vicdan əzabından göz yaşı tökmür. Sadəcə, qidalanan timsahın udduğu hava onun göz yaşı vəzlərinin möhtəviyyəti ilə qarışır və nəticədə bu ölüm məşınının “ağlamağı” gəlir. Ona görə də süni göz yaşı tökənlərə “timsah göz yaşları” ilə ağlayır deyirlər.

Su olmasa, timsahlar məhv olar, deyib kədərlənmə. Quraqlıq vaxtı su və ov tapmayan timsah özünü torpağa basdırıb uzunmüddətli yuxuya gedir. Bu yuxu aylarla davam edə bilər. Quraqlıq çəkiləndə timsah heç nə olmamış kimi qalxır və ova başlayır.

Ay..ay..ay... Bir bunlara bax. Hannibalizm xəstəliyinə düşər olublar. Heç vicdan əzabı çəkmədən bir timsah özündən zəif dostunu, qonşusunu, qardaşını yeyə bilər, eləcə də qonşusunun təzəcə yumurtadan çıxmış balalarını. Özü də bütünlüklə. Balalarını bütün günü ağzında “bulaq” başına aparıb-gətirən zəhmətkeş ana üçün bir-cə bala belə saxlamadan. Elə ona görə də timsah nəslinin yalnız 1%-i yaşayır. Qalan 99%-i isə öz dostları, yoldaşları və düşmənləri tərəfindən nuşanlıqla yeyilir.

Amma onu da deyim ki, belə “yeyib-içən” canlı lazım gələrsə, bir il ac qala bilər.

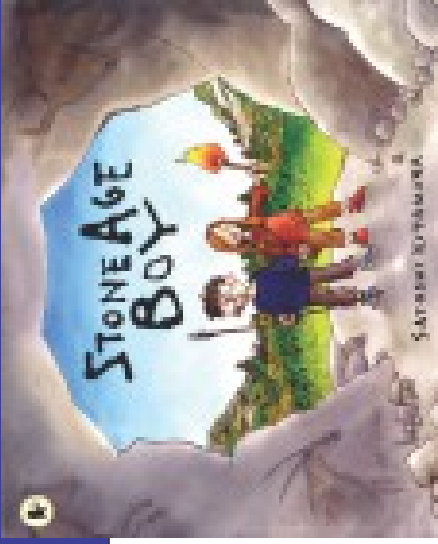
Davamlı ağız açıq dayanan timsah görsən, təəccüblənmə. Bu aqressiya deyil. Timsah bədəninin hərarətini soyudur. İçindəki istiliyi çıxardır.

Timsahın 24 dişi var. Amma çeynəmək qabiliyyəti yoxdur. Elə bu səbəbdən o, xırda daşlar udur. Bir timsahın mədəsində 5 kq qədər daş olur. Bu daşlar həm mədədəki ət parçalarının sürtünüb həzm olunmasına, həm də timsahın suyun dibində rahatca uzanmasına kömək edir. Timsah heç nə çeynəməyən dişlərini 60 — 100 dəfə dəyişir.

Palçıqlı suda yaşayan timsahlar tez-tez dava edir və yaralanırlar. Amma heç vaxt yarası irinləmiş timsaha rast gəlməzsən. Bilirsən niyə, çünki onların qanında antibiotik var.

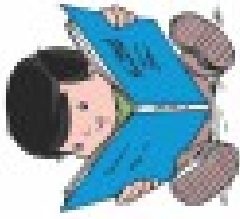
Yağış mövsümü başlayanda timsahlar çox təcavüzkar olur. Çünki bu həm də onların çoxalma vaxtına təsadüf edir.

Hə, yaxşı yadıma düşdü. Axı timsahla alliqatorun arasındakı fərqi izah edəcəkdim. Alliqatorun burnu bur qədər dairəvi, timsahınki isə uzunsovdur. Timsahların ağız bağlı olanda alt çənəsinin dördüncü dişi görünür. Alliqatorda isə yox. Həm də alliqator timsahdan ölçülərinə görə bir qədər yığcamdır. Timsah duzlu suda da yaşayır, alliqator isə yalnız şirin suda. Kim desə ki, ağlayan alliqator görüb, inanma. Alliqator heç vaxt ağlamır. Vəssalam... Amma hər bir alliqatorun bir xəyali xətti var. O xətti keçdinsə, mütləq alliqatorun hücumuna məruz qalacaqsan.

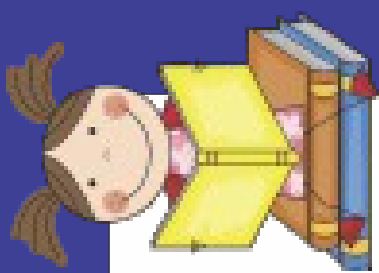

Satoshi Kitamura "Stone age boy"
(Daş dövrünün oğlanı)

Bir gün kiçik oğlan çuxura düşür və qeyri-adi hadisələr baş verir. O, özünə gələndə ətrafı heyvan dərisindən paltar geyinmiş insaniqlarla dolu idi. Bu benzetmə ilə Satoshi Kitamura bizi keçmiş dövrə aparmaq isteyir.

ÇOX OXUSAN ÇOX BİLƏRSƏN

Anna Şirli 11 yaşlı yetim qızdır. Onu kiçik, ucqar bir kənddə yaşayan Metyu və Marilla Katbertlər övladlığa götürür və övladları qədər sevirlər.

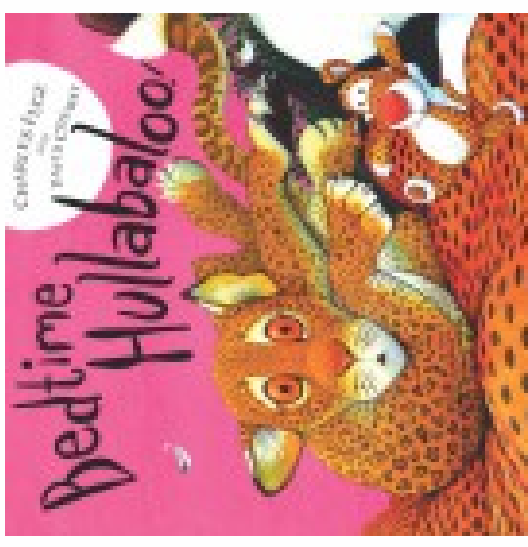
Roman bir nəfərdən digərinə keçən, ayrı-ayrı sahibləri tərəfindən gah qəddarlığa məruz qalan, gah da mərhəmətlə üzleşən eyni leqəbli atdan behs edir.

Ceff Qunhus genc oxuculara əcinnələrlə baş-başa qalacaqları qorxu və risklə dolu bir dünyaya təqdim edir.

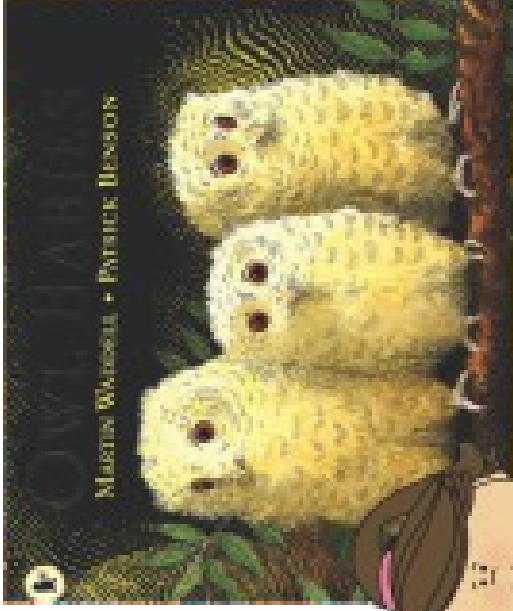

Bu hekayədə britaniyalı valideynləri ilə birlikdə Hindistanda yaşayan 10 yaşlı decaş qız Meri Lennoks haqqında danışılır.

Charles Fuge və David Conway
"Bedtime Hullabaloo"

Bir gün gülümlü leopard yatağında oynamağa başlayır və Hyena bu zaman yarıyuxulu olur. Heyvanlar bu ses-küyün izinə düşür və çox təəcübü hadisə ilə qarşılaşırlar.

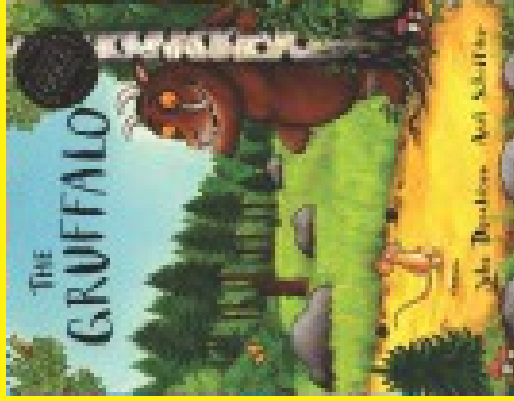

**Martin Waddell "Owl Babies"
(Bala bayquşlar)**

Üç bala bayquş yuxudan ayılında analarının evdə olmadığını görürler. Bes ana hardadır? Nə vaxt qayıdacaq? Ne baş verir?

MO Willems "Knuffle Bunny Too"

Triksi Knuffle adlı dovşanını məktəbə aparıb hamıya nümayiş etmək üçün telesir. Lakin məktəbə gedəndə gördüklərinə inanmır. Ola bilməz! Sonjada da eyni dovşandan var. Lakin xanım Qriñrov onların dovşanla birlikdə dərsə girməsinə icazə vermir və dovşanları dərstdən çıxanda qızlara geri qaytarır. Gece yarısı Triksi dovşanların deyşik düşüyyünü görür. Bu əhvalat yeni dostluğa gətirib çıxarır.

**Julia Donaldson
"The Gruffalo"**

Məşədə gezməyə çıxan balaca siçan və onun xeyali canavarı haqqında nağılı oxu. Bu canavar qarşısına çıxarsa, çoxbilmiş siçan nə edəcəyini bilir.

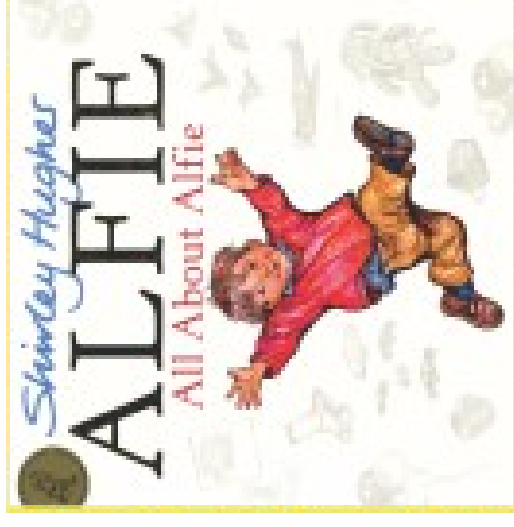
**Lauren Child
"I'm too absolutely
small for school"
(Mən məktəbə
getmək üçün çox
kiçiyəm)**

Lora məktəbi sevimli sevmədiyindən əmin deyil və 10-dan çox say bilməyə ehtiyacı olmadığını düşünür, çünki hec vaxt 10-dan çox peçenye yemir. Lakin qardaşı onu inandırmağa çalışır ki, məktəb önəmlidir.

**Julia Donaldson "The Highway Rat"
(Yol siçanı)**

Yol siçanından ehtiyatlı olun! O sizin yemeyinizi oğurlaya bilər! Yol siçanı bütün seyahətçilərin yemeyini oğurlamaqla məşğuldur. Lakin çoxbilmiş ördek və onun bacısı buna son verirlər!

**Shirley Huges "All About Alfie"
(Alfi haqqında)**

Kitabda 2 şeir və 2 maraqlı hekayə var. Hekayələrdən biri Alfinin nənəsinin 90 illiyindən və Alfi ilə nənəsinin böyük sevgisindən bəhs edir.

SUAL

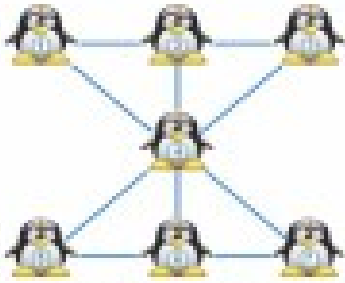
Bu müdrük insan və filosofun eyni gül haqqında cild-cild kitabları var. Müdrük insanın və onun ilham pərisi olan gülün adını tap.

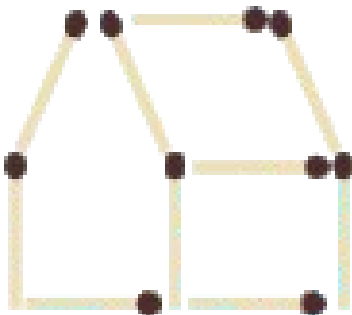
Yer üzərində qeyri-adi bir həbsxana var. O nə daşdan tikilib, nə taxtadan, nə hörülüb, nə də suvanıb. Nə göyün üzündədir, nə də yerin altında. Belə bir həbsxana yalnız Afrikada var, özü də çox yox, cəmi bir dənə. Bu həbsxananın məhkumları harda yaşayırlar?

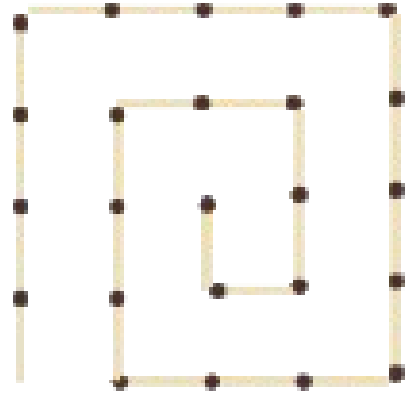
Pinqvinləri elə düz ki, onların üzərindəki rəqəmlərin cəmi hər cərgədə 12-ni keçməsin.

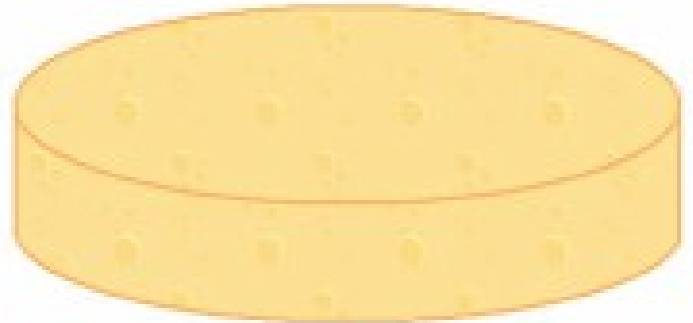
Ev kibrit çöplərindən tikilib. Cəmi 2 çöpün yerini elə dəyiş ki, ev başqa istiqamətdən görünsün.

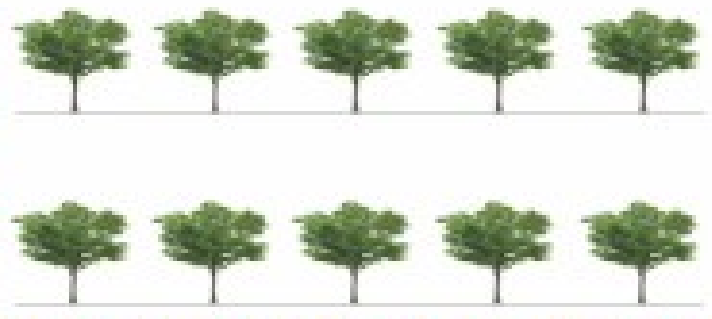
Spiral 24 kibrit çöpündən qurulub. Sən 2 məsələni həll etməlisən. 1) Cəmi 2 kibrit çöpünün yerini dəyişməklə 2 kvadrat al; 2) 4 kibrit çöpünün yerini dəyişməklə 3 kvadrat al.

Bıçağı üç dəfə hərəkət etdirməklə pendiri 8 bərabər hissəyə böl.

Bu ağacları elə ək ki, hər birində dörd ağac olmaqla beş cərgə alınsın.

Sülh göyərçinləri və KAPOEYRA SƏMİMİYYƏTİ

Kapoeyra – braziliya döyüş növüdür. Bu idman növü həyatı, musiqini, rəqsi və idmanı sevənlər üçün əla əyləncədir. Yeni sənin üçün, əziz dostum. Çünki onda rəqsin, akrobatikanın və əyləncənin elementləri var... Və bu qərribə idman növünü braziliya musiqisi müşaiyət edir.

Ən maraqlı məqam isə odur ki, müxtəlif yaş qruplarına məxsus idmançılar bir yerdə məşq edir. Həm ünsiyyətdə olur, həm də yeni dostlar qazanırlar.

Bu idman növü ilə məşğul olanlar özünəgüvənli və səmimi, dözümlü və məsuliyyətli olur, həyatı sevir və insanlarla ünsiyyət qurmağı bacarırlar.

Kapoeyra – təbessümlü döyüş növüdür. Onda kədərə, qəzəbə, pis əhval-ruhiyyəyə yer yoxdur. Həm də axı belə musiqi sədaları, dostların və məşqçinin alqışları altında rəqs edənin kefi mütləq göylərdə olmalıdır. Başqa harada ola bilər ki?! Həm də döyüşün sonunda tərəf-müqabilinə təbessüm və qucaqlaşma ilə öz səmimiyyətini bildirməlisən. Qəzəbli insanda nə səmimiyyət?!

Bu oyunun ən gözəl keyfiyyəti isə odur ki, məğlub və qalib yoxdur. Bir gecədə 5, hətta 10 nəfər ilə qarşılaşmaq və hər biri ilə də dost qalmaq olar.

Kapoeyra insanda dözümlülüüyü və gücü artırır. Daimi məşqlər və intensiv hərəkət idmançıdan böyük fiziki hazırlıq tələb edir.

Kapoeyranın ən böyük üstünlüyü idmançıda fərdi keyfiyyətləri aşılmasıdır. Başqa

döyüş növlərində idmançının fərd kimi formalaşması arxa plandadır, kapoeyrada isə insan şəxsiyyəti ön plana keçir. Məşqçi hər uşağın ayrı-ayrılıqda istedadını aşkar edir və ona yanaşma tərzini müəyyənləşdirir. Kapoeyra gələcək həyatda da çəkicəngənliyə və

cəsəretsizliyə qalib gəlir, özünəinam yaradır.

Bu idman növü musiqini insanın canına-qanına hopdurur, ritm altında hərəkət qabiliyyəti aşılrayır və yaşamağa həvəs yaradır.

2000-ci ildə Bakıda Azərbaycan Kapoeyra Federasiyası vahid mərkəz kimi formalaşmış. Azərbaycan Kapoeyra Federasiyası ildə iki dəfə kəmərdərəcə imtahanları, ildə bir dəfə Bakı çempionatı, bir dəfə Azərbaycan çempionatı və iki ildən bir "Azərbaycan Kuboku" yarışları təşkil edir.

Harda sülh var, həyat ordadır. Səmələrimizə sülh göyərçinləri, tatamilərimizə kapoeyra səmimiyyəti arzulayaq!

Evimizə bahar gəlir

Bahar müjdəsini quşlar gətirir. Qoy bizim evimizə də baharı quşlar gətirsin. Kağızdan və parçadan quşlar düzəlt. Onları budaqdan as, çöplərə bərkidib gül dibçəklərinə tax və pəncərənin ağzına qoy. Hamı baharı sənin pəncərəndə tapsın.

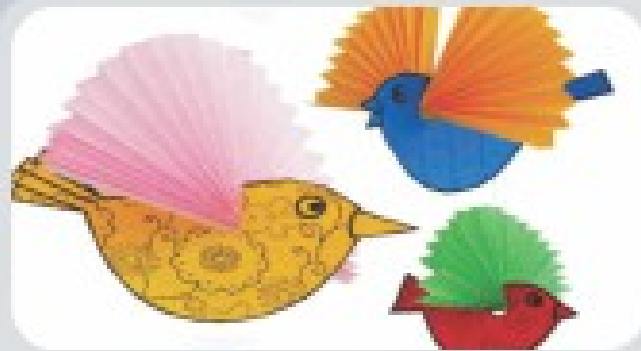
Rəngli kartonun üstünə ülgü qoyub quşları kəs. Onları ortadan qatlayıb yapışdır. Qanadlar üçün kəsiklər aç. Düzbucaqlı kağızı qarmon kimi qatla və tən ortasından tutub kəsiyə keçirt. Sapa bərkidib tavandan as.

Gəzintiyə çıxanda evə bir ağac budağı gətir. Rəngli kağızda ülgü ilə quşlar kəs. Birləşmə hissələrini yapışqanla bərkit. Sapa keçirdib budaqdan as. Budağı rəngli kağızdan kəsilmiş çiçək və yarpaqlarla bəzə. Budur, bahar sənin evindədir!

Müxtəlif rəngli parçadan ülgü üzrə iki bədən hissəsi və iki qanad kəs. Qanadları bədən hissələrinin üzərinə tik. Kiçik bir hissəni açıq qoymaqla bədən hissələrini tərs üzünü üstə qoyub tik və düz üzünə çevir. Açıq yerdən bədəni pambıqla doldur. Gözlərinin yerinə düymələr bərkit. Quş hazırdır. Onu çöpə keçirt və atlas lentlə bağla. Onlarla gül dibçəklərini bəzə və pəncərənin ağzına qoy.

**Kənan
Elnur oğlu
Əliyev**

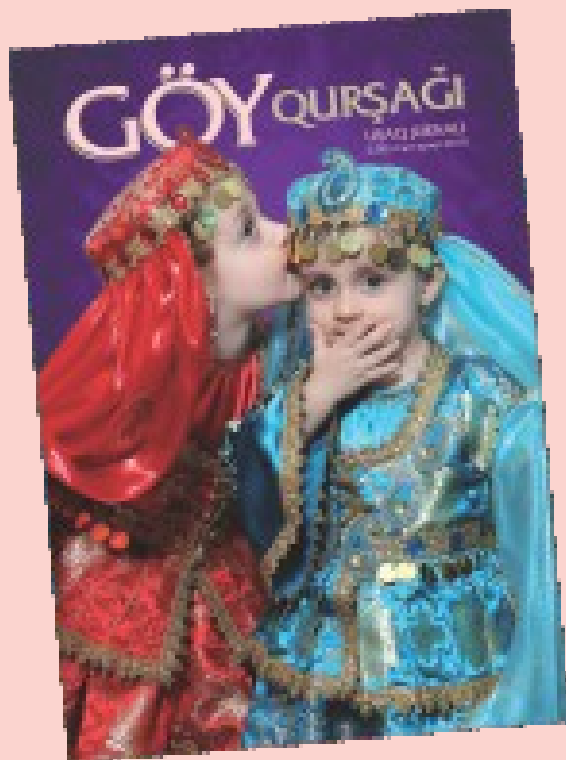
*Avropa Azərbaycan
məktəbinin 6c sinif şagirdi*

«Qarabağ»

mövzusunda esse

Qarabağ dedikdə, mənə, azərbaycanlı olan hər bir insanın ürəyində xüsusi bir hissə oyanır. Mənim valideynlərimin ikisi də qarabağlıdır. Elə uşaqlar var ki, onların məmləkətləri düşmən əlində deyil. Amma mənə elə gəlir ki, Qarabağın işğalı onlara da pis təsir edir. Böyüyəndə mənim kimi, onlar da Qarabağı qaytarmaq üçün hər şey edərlər. Çünki Azərbaycanın hər yeri bizim üçün vətəndir. Mənim tək arzum odur ki, Qarabağın rayonlarını görüm, ata-ana yurdum olan Ağdamda yaşayım. Lakin biz Qarabağı sülh yolu ilə ala bilməyəcəyik. Mənim ürəyimdə ermənilərə qarşı intiqam hissi var. Ona görə də mən istəyirəm ki, Qarabağı vuruşub alağ. Onda şəhidlərimizin də qanı yerdə qalmaz. Axı bizim güclü ordumuz, qəhrəman əsgərlərimiz var. Düzdür, bizdən də ölənlər olacaq. Amma eybi yox təkə namusumuz, şərəfimiz təmiz olsun, intiqamımız alınsın. Onsuz da dünyada hamı gec-tez dünyasını dəyişir, lakin mən adi insan kimi dünyamı dəyişmək istəmirəm. Mübariz kimi, başqa qəhrəman şəhidlərimiz kimi mən də böyüyəndə vətənim uğrunda vuruşmaq lazım gəlsə, şəhid olmaq istəyirəm, təkə vətən sağ olsun. Sevə-sevə əzbərləyib oxuduğumuz himnimizdə yazıldığı kimi:

*Səndən ötrü can verməyə cümlə hazırız!
Səndən ötrü qan tökməyə cümlə qadırız!*

**Azərbaycan Respublikası
Ədliyyə Nazirliyində
qeydiyyatdan keçib.**

Qeydiyyat nömrəsi:

№ 3926 – 06.11.2014

2006-cı ilin noyabrından çıxır.

Təşkilati dəstək:

Azərbaycan Respublikası

Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi

Təsisçi:

F.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanası

Baş redaktor: Şahla Qəmbərova

Redaktor: Sevinc Nuruqızı

Korrektor: İlahə Quliyeva

Bədii tərtibat: Gülnar Qurbanova

Üz qabığında: Əzizə və Dəniz Bəhrüzlu

Müəlliflik hüququ F.Köçərli adına
Respublika Uşaq Kitabxanasına
məxsusdur.

Xüsusi icazə olmadan jurnalın sürətini,
elektron variantını çap etmək və
yaymaq qanuna ziddir.

Ünvan: Bakı AZ1022 S.Vurğun küçəsi – 88

Tel: (+99412) 5970851,

Faks: (+99412) 5970879.

Jurnalımıza abunə olmaq istəyirsinizsə,
yuxarıdakı ünvana müraciət edə bilərsiniz.

Tiraj 3000

«Aspoliqraf LTD»

nəşriyyat-poliqrafiya müəssisəsinin
mətbəəsində hazır diapozitivlərdən
çap olunmuşdur.

